

REFERAT - Det Grønne Råd (DGR)

10.03.2023

Side 1 af 8

Mødedato:	Onsdag den 8. marts 2023
Mødetid:	Kl. 16.30 - kl. 18.30
Mødested:	Y3-143 i Blixens
Deltagere:	Repræsentanter for foreninger/organisationer
Kopi til	Suppleanter og hovedforeninger, jf. kontaktdata

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø
Aarhus Kommune

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden for aktuelt møde
2. Opfølgning på referat fra sidste møde
3. Større naturprojekter i 2023-2025 v/Lars Hoppe
4. Grøn Pulje v/Lene
5. Grønne Projekter v/Lene
6. Emner til kommende møder i 2023 og besigtigelsestur i maj med Teknisk Udvalg
7. Meddelelser og orientering – samt Kongelunden (v/Nina)
8. Evt. (**ræv, Årslev Engsø, og VE-anlæg**)
9. Næste møde

Naturafdelingen

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Mobil: 4185 9772

Direkte e-mail:
jboj@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-001261

Sagsbehandler:
Jette Bøjesen

Formand Simon Grünfeld bød velkommen og indledte mødet med en henvisning til Rådmand Nicolaj Bangs pejlemærker, ikke mindst: 'Naturen er vores lunge og hjerte', en understregning af at han er ambitiøs mhp. at skabe mere plads til vild natur, styrke biodiversitet, mv.

Ad. 1. Godkendelse af dagsorden for aktuelt møde

Godkendt uden kommentarer.

Ad. 2. Opfølgning på referat fra sidste møde

Godkendt uden kommentarer. (De angivne mødedatoer 2023 er de bekræftede datoer, som desuden er angivet på DGR's side).

Ad. 3. Større naturprojekter i 2023-2025 v/Lars Hoppe (LH)

Til mødet havde LH valgt at medtage et par større emner: '300 ha' kommunal landbrugsjord bliver til vild natur syd for Aarhus' samt Aarhus Kommunes deltagelse i internationale projekter indenfor natur.

300 ha kommunal landbrugsjord

består af 2 delprojekter (se kortillustrationer på vedlagte slides):

10.03.2023

Side 2 af 8

- Vilhelmsborg – Grøn kile mellem Beder, Malling og Mårslet
Vild natur nord og syd for Vilhelmsborg, i alt ca. 250 ha, inkl.:
 - Bynær natur i en cirka 10 km lang, grøn, rekreativ kile
 - Forpagtningsaftalerne for kommunale landbrugsjorder opsiges
 - Skov på ca. 100 ha syd for Vilhelmsborg
 - Spredningskorridoren til kronstyrer henover Giber Ringvej.
 - Bedre rekreativ adgang i den nye skov,
 - Beskyttelse af drikkevand
 - Øget biodiversitet – stort potentiale for naturudvikling og sammenbinding af eksisterende naturarealer
 - CO2-gevinster til opnåelse af indsatser i Klimaplan2021-2024.

- Delprojekt 'Mere vild natur syd for Aarhus', i alt ca. 100 ha, inkl.:
 - Ny vild natur på ca. 100 ha landbrugsjord ved Moesgaard og Fløjstrup
 - Forpagtningsaftalerne for kommunale landbrugsjorder opsiges
 - Skov mulig på mindre del ved Fløjstrup forbinder eksisterende skove
 - Bedre rekreativ adgang og nye naturoplevelser
 - Beskyttelse af drikkevand
 - Øget biodiversitet – stort potentiale for naturudvikling og sammenbinding af eksisterende naturarealer
 - CO2-gevinster til opnåelse af indsatser i Klimaplan2021-2024.

Der blev spurgt til, hvem der har ansvaret for skovrejsning, og det er Naturafdelingen, Teknik og Miljø.

Biodiverse Cities, m.fl.

Et (af flere) EU-projekter, som Natur og Miljø, Aarhus Kommune deltager i (se vedlagte slides), inkl.:

- Samlet indsats med nye kommunale naturarealer syd for Aarhus
 - Formålet er at lave store og små "Nature-based Solutions" i byer til gavn for borgere og biodiversiteten
 - Pilotområde Grøn Ring syd for Aarhus skal styrke de grønne forbindelser mellem Natura 2000-områderne ved Moesgaard og Norsminde Fjord
 - Projektperiode 2022-2026
 - 16 partnere i 7 lande, pilotprojekter i 8 byer

- Aarhus Universitet er med (+ andre universiteter)
- Samlet budget i Aarhus = 4,1 mio.kr (60% fra EU), mest til løn og konsulenter/anlæg.

10.03.2023
Side 3 af 8

LH fortalte om 'Grøn Ring' i det sydlige Aarhus, hvor tankerne omfatter lys-åben natur, 'vandet op' i vandhuller, udnyttelse af frøspredning, mv.

Desuden informerede LH om **projektområdet 'Hede Enge'** (se slides). Her vil man gerne arbejde for mere natur i de 45% af området, som Aarhus Kommune ejer, og eventuelt mere alt efter hvad de private lodsejere gerne vil. Desuden se på om der kan opbevares vand ved kraftige regnskyl, og dermed ikke en permanent, stor sø. Der er allerede våde, lavtliggende områder ved kraftige regnskyl, og der pumpes konstant vand væk fra området for at hindre vand i kælderen hos enkelte boligejere, derfor ses på vandparkering og et par mindre områder, der bliver mere våde end i dag. Er opmærksomme på, at der tidligere har været losseplads på dele af området.

Der blev spurgt til, om der bliver undersøgt for PFAS (bl.a. ift. losseplads).

SG understregede, at der er rigtig mange andre farlige kemikalier end PFAS derude. Det er et opmærksomhedspunkt, og Aarhus Kommune har bedt om national-/regional handlingsplan, da det ikke er et område, som man selv kan klare. Desuden nævnte SG, at 4.300 husstande er udpeget til at være i risiko for at stå under vand.

Der blev spurgt til mulighederne for et Klima-lavbundsprojekter.

LH: National udpegning viser lavt indhold af kulstof i området, og derfor kan ordningerne for CO₂-reduktioner ikke umiddelbart opfyldes. Vi overvejer flere prøver mhp. at undersøge, om der er et større kulstofindhold, end udpegningen antyder.

EU LIIFE-projekt (se vedlagte slides)

Et 5-årigt projekt mhp. udvikling af bynær natur (biodiversitet i byen), 60% finansiering fra EU, inkl. områderne:

- Brabrand Sø/Årslev Engsø (Natura 2000)
- Biodiversitet i byen
- Moesgaard Vildskov (Natura 2000)
- Grøn forbindelse der kobler de to Natura 2000-områder sammen – bliver en del af kommunens fokus i arbejdet Marselis-tunnel.

Der blev spurgt til Fulden-fredningen, hvor LVL bekræftede, at man gerne må lave indhegning, men ikke plante skov.

10.03.2023
Side 4 af 8

Ifm. biodiversitetsvenlig drift af arealer (kommunale og private, inkl. 'Vilde virksomheder') blev det foreslået også at tage kontakt til pensionselskaber. Det tager Naturafdelingen med i sit videre arbejde, hvor også Danmarks Naturfredningsforening er med.

Der blev spurgt til muligheder for at ansøge om tilskud til vandhuller i byen.

LH lovede at undersøge mulighederne.

Driften af Hørret Skov havde DOF spurgt til inden mødet.

Kort over tiltag i Hørret skov (se ppt-slide).

Indledningsvist blev der spurgt til, om Hørret Skov nu skal være en vild skov uden produktionsdrift?

Efter mødet har Grønne Områder, der drifter skoven, oplyst, at skoven er udpeget som Stille Skov. Skoven drives med naturnær drift med store partier af urørt skov. Side 20 i Skovudviklingsplan viser bl.a. Hørret Skov. Læs også mere om naturnær drift i planen: [skovudviklingsplan-2010-2020.pdf \(aarhus.dk\)](#). Planen er under opdatering, men er fortsat grundlaget for Hørret Skov.

SG understregede, at Aarhus Kommune fortsat har stor interesse i Hørret Skov-området, samt at arealer omkring Hørret Skov er privatejede.

HE udtrykte tilfredshed med, at store træer er blevet frilagt. Desuden følges udviklingen i området nøje pga. dyrehold, der græsser i skoven, Uller eng og nærliggende enge. Afgræsningen forventes at forsætte. Der er national overvågning af naturen på Uller Eng.

LVL opfordrede til at komme med forslag til fremme af biodiversiteten i området.

Ad. 4. Grøn Pulje (se vedlagte slides)

Opstillere af et vedvarende energianlæg skal indbetale et beløb til en Grøn Pulje. Beløbet svarer bl.a. til: 125.000 kr. pr. MW ved landvindmøller, og 40.000 kr. pr. MW ved solcelleanlæg. (Se ppt-slides).

Midlerne kan anvendes til projekter til gavn for naboer til vedvarende energianlæg og til gavn for lokalsamfundet generelt. Midlerne kan anvendes til mange forskellige formål, herunder grønne tiltag, landskabelige, rekreative eller kulturelle formål mv.

Det er kommunerne, der administrerer midlerne i Grøn Pulje og fastsætter retningslinjer for ansøgningsproceduren for at få tilskud til projekter. Teknik

og Miljø er på vej med en indstilling til Byrådet om emnet. Det forventes, at der tidligst kommer midler i Grøn Pulje i 2024.

10.03.2023
Side 5 af 8

Der blev spurgt til, hvorvidt Grøn Pulje også modtager midler for solcelleanlæg på tage?

SG oplyste, at ordningen pt. er for åbent land, og Grøn Pulje er for at give noget tilbage til området.

LVL nævnte, at:

- grøn pulje og grønne projekter tænkes sammen
- borgerinddragelse er en del af lokalplanprocessen
- Det Grønne Råd vil blive inddrage i udvælgelsesprocessen ligesom for Grønne Projekter.

Der blev efterlyst en samlet planlægning for VE-anlæg i AAK?

SG oplyste, at en statslig, national plan savnes, men er blevet efterlyst. Derfor kommer anlæg pt. vilkårlig, 'ud af det blå'.

Der blev nævnt, om planer om vindmølle-anlæg på tilsvarende vis også kommer vilkårligt.

Det blev forespurgt, om foreninger (og evt. fællesråd) kunne ansøge om projekter på kommunal jord? Hertil svarede LVL ja, da kommunen ser positivt på at fremme grønne tiltag på egne jorde til gavn for borgerne, og at projekter kan indgå i den samlede prioritering.

Der var stor interesse i Rådet for at sikre, at midlerne i Grøn Pulje bliver brugt til gavn for borgerne i AAK, og ikke skal tilbage til statskassen.

SG understregede, at AAK nok skal tilstræbe at finde gode tiltag. Det Grønne Råd bliver desuden inddraget i brugen af midlerne, som nævnt. På sigt får man formentlig en blanding af både store og små projekter.

Ad. 5. Grønne Projekter 2023 v/Lene

LVL fremviste oversigt, inkl. beløb, allokateret til allerede planlagte projekter. (Se ppt-slide).

Hér er der tale om projekter i det åbne land. Mindre puljer kan tilgå pilotprojekter i byen, der fremmer blågrønne tiltag.

LVL opfordrede til at fremkomme med gode bud til de resterende midler på 180.000 kr. Desuden blev det understreget, at de nævnte midler i oversigten ikke nødvendigvis er øremærket endnu.

Deadline er 14 dage frem. Inspirationsmateriale og ansøgningsskema tilsendes en af dagene.

10.03.2023
Side 6 af 8

Ad. 6. Emner til kommende møder i 2023 og besigtigelsestur i maj med Teknisk Udvalg

Liste over mødeemner vedlagt dagsordenen:

- a. Forslag om fokus på kolonirugende fugle – DOF afholder møde herom med AAK. Kontakt LVL. Slettes af listen
- b. Strategi for etablering af nye naturprojekter i ådalene – omformuleres til: Strategi for etablering af 'Naturpark Aarhus Ådal'.
- c. Revision af Danmarks fredninger – Har været oppe, slettes af listen.
- d. Tema om skovgræsning med kvæg i skov - Bibeholdes på listen.
- e. Mere om skovforvaltning og biodiversitet ved vejkanter – møde om skovforvaltning afholdt via besigtigelsestur – biodiversitet bibeholdes
- f. Landmanden som naturforvalter - bibeholdes.

Forslag til emne:

Anders Barfod, AB, foreslog at bidrage med et oplæg om fremtiden indenfor arealplanlægning, hvor han deltager i IPBES Danmark (= Klimapanelet for biodiversitet).

AB understregede, at radikale ændringer er nødvendige, ikke mindst i DK, hvor vi bliver nødt til at tænke i helheder (- ej forfalde til at tænke i frimærkeforvaltning)

Der var enighed om, at emnet bestemt var relevant og tilføjes.

AB har efterfølgende fremsendt en ekspertudtalelse fra IPBES (vedlagt herved).

LVL oplyste, at listen her er fælles huskeliste over emner, som løbende prioriteres. Desuden er der mulighed for at komme med forslag til dagsordenen gerne 3 uger før et møde.

AB foreslog en besigtigelsestur til Fløjstrup Strand for at se Biodiversitetsskoven, som er et undersøgelsesområde for nye skov, og hvordan biodiversiteten kan fremmes i skov.

LVL foreslog, at forvaltningen arbejder videre med et tema om Skov og Biodiversitet, og ser på, om emnet om skovgræsning fra listen, kan blive en del

af turen, evt. med en ekstern oplægsholder på. Besigtigelsesturen er sammen med Teknisk Udvalg, hvor der kan være dialog med politikerne til for at inspirere og give viden til hinanden.

10.03.2023
Side 7 af 8

SG understregede, at det altid er godt at tale ud fra konkrete emner.

Ad. 7. Meddelelser og orientering – samt Kongelunden (v/Nina)

Nina Tofte Hansen (NTH), Arternes Aarhus tilbød at formulere og rundsende et fælles udspil til anbefalinger/råd til Styregruppen for Kongelunden pva. Det Grønne Råd.

NTH bad om inputs til udspillet fra mødedeltagerne, og følgende fokuspunkter blev nævnt:

- Der er ikke afsat specifikke midler/arealer til naturen.
- De grønne intentioner er ikke tænkt med ind i projektet.
- Hvor er de naturbaserede løsninger? – Er de indtænkt?
- Roen er ikke indtænkt.
- Trafikhåndteringen tegner til en 'vi venter og ser'-løsning.

Det blev nævnt, at løsninger skal være forpligtende, og at der skal tænkes i helhedsløsninger.

AB gav udtryk for, at det er rart at se, at AAK tænker i helheder (både i tid og rum).

SG understregede, at der er lydhørhed overfor borgergrupper Kongelundssekretariatets side, og opfordrede til at bede om foretræde allerede nu mhp. inddragelse i processen. - SG nævnte, at NoM/AAK gerne faciliterer dialogen, men opfordrede dog samtidig til den direkte dialog.

Rådets medlemmer takkede NTH for at tage teten og ser frem til at modtage hendes udspil mhp. fremsendelse til Kongelundens Sekretariat til sommer (juni).

LVL foreslog, at maj-mødet evt. kan udvides, hvis der skal være tid til at færdiggøre udspillet anbefalingerne til Kongelundssekretariatet. Giv besked i god tid, hvis det er relevant.

LVL oplyste, at forvaltningen gerne bidrager med faktuelle oplysninger, afklaringer og lignende, så sæt os gerne på cc.

Bent Hviid (BH) nævnte, at de grønne foreninger var blevet inddraget i Kongelundsprojektet allerede på et tidligt tidspunkt, men at gruppen blev nedlagt pga. manglende fremmøde, så Idrætssamvirket har bidraget ind til Kongelunden, men er gerne med her også.

10.03.2023
Side 8 af 8

Ad. 8. Evt.

Emne om ræv og Egå Engsø er taget under pkt. 6: Emner til kommende møder.

Emnet om solcelleanlæg blev taget under pkt. 5: Grøn Pulje.

Ad. 9. Næste møde

Mandag d. 22. maj, formøde planlagt til kl. 13-14 på rådhuset (vær. 398). Sig til hvis der er brug for yderligere tid til arbejdet med skriv til Kongelunden.

Bustur med Teknisk Udvalg starter og slutter ved Rådhuset.